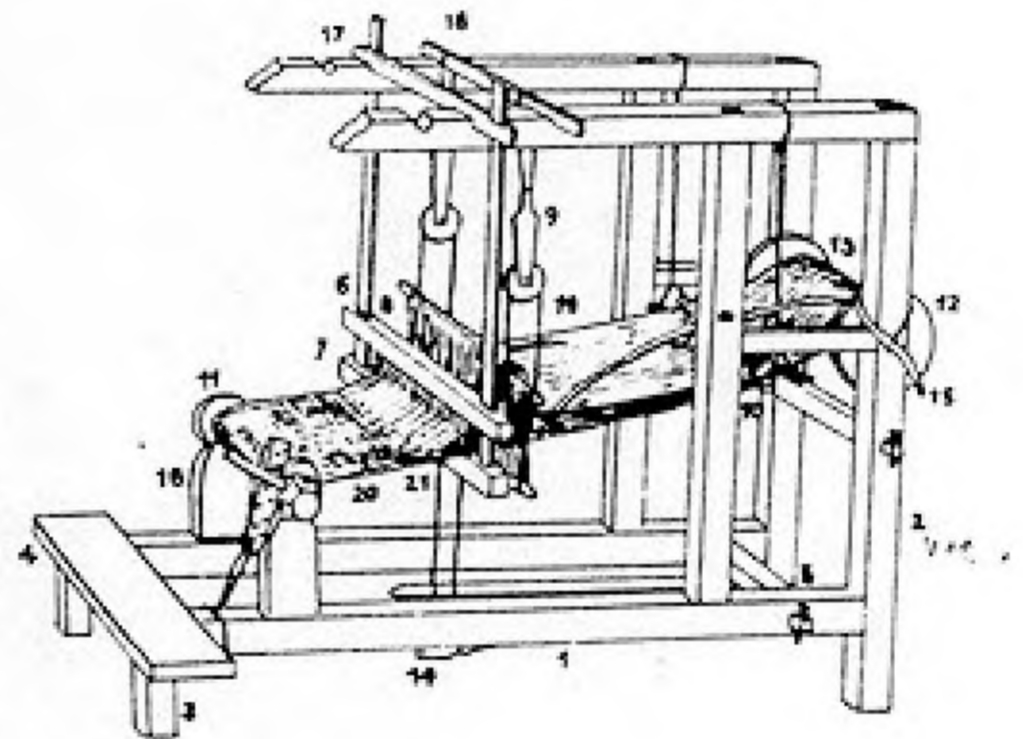
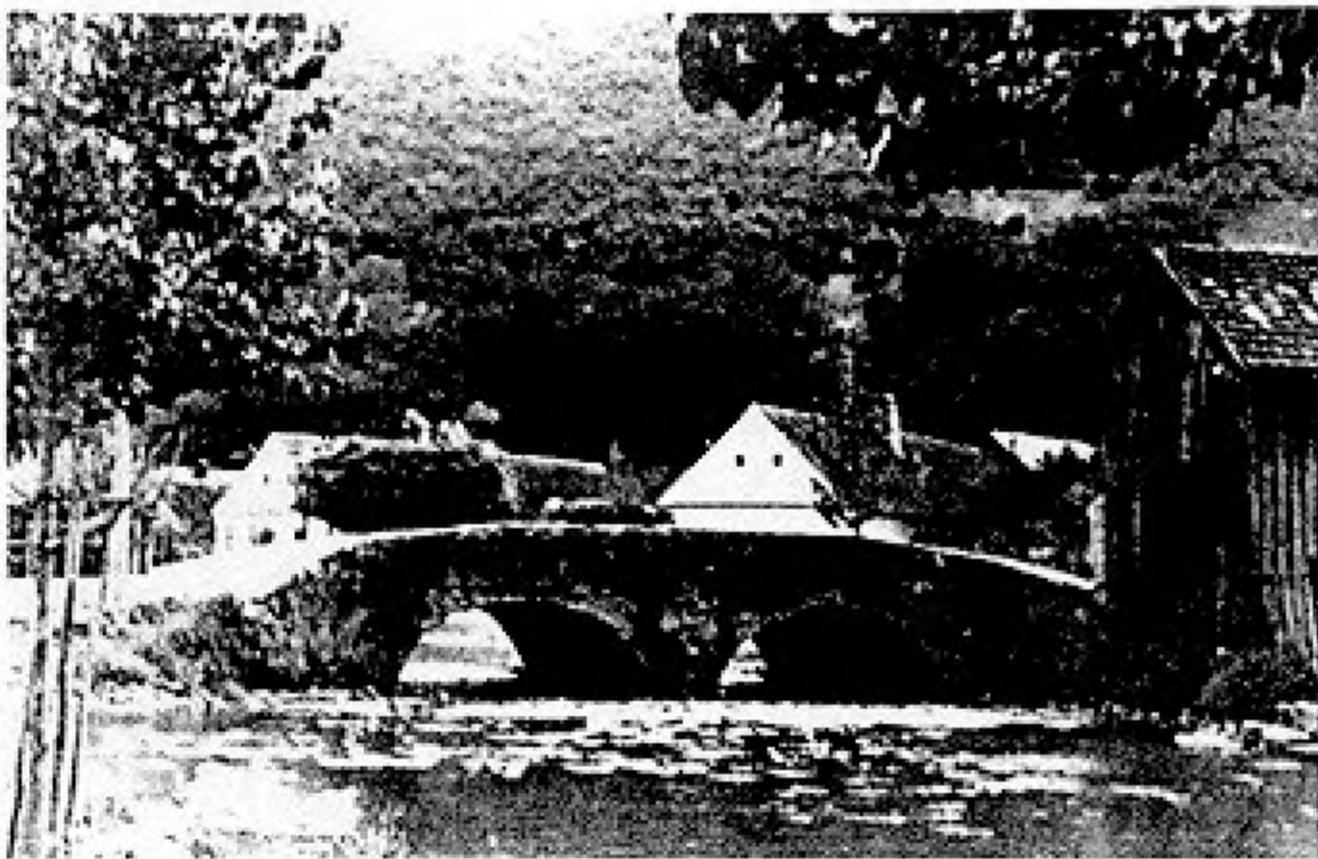

JÓSVAFŐI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK

7.füzet, 1997

**Kiadja: a SZINLŐ Barlangi-vendégforgalmi Kft., a
jósvafői tájház (Falumúzeum) létrehozója és
üzemeltetője**

Szerkesztette: Szablyár Péter

Jósvafő jövője - Jósvafő múltja

A nyárutó és az ősz viszonylag eseménytelenül zajlott a tájház környékén. Folytatódott az istálló padlásán a raktár kialakítása. Elkészült a porta utolsó épített létesítménye, egy kultúrált férfi-női WC, egybeépítve egy kis rakodóval. Az istállóépület hátsó homlokzataira felkerültek az első faragott sírjelek (kopjafák), amelyek sajnos "kikerültek" a temetőből, miután "korszerű" sírkövekkel cserélték fel őket. Közöttük két házaspár sírjelei is megtalálhatók, Fodor Géza lelkész és felesége, valamint Garan István és Istvánné (sz. Máté Erzsébet) jósvafői lakosoké.

A cséplőgép felújítása is folytatódott. A nagy alsó rázószekrény újjáépítését Pogány László végezte el az Önkormányzat megbízásából. Az október 23-i négynapos ünnepen Barna János vezette lelkes kis csapat folytatta a gép újjáépítését, annak érdekében, hogy a '98-as falunapokra teljesen elkészülhessen.

Esetleges 1848-as jósvafői hősi halottak után kutatva Hangó István református lelkész úr segítségével módomban volt másolatot készíteni az I. és II. Jósvafői matriculáról (egyházi anyakönyv), amely gazdag tárháza a jósvafői helytörténetnek. A továbbiakban ezeknek mindazon részeit közölni szeretném a helytörténeti füzetekben, amelyeknek jelentősége van a falu története szempontjából.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulója tiszteletére egy alkalmi kiállítást szeretnék összeállítani, az ünnephez méltó tartalommal. A tél folyamán a barlangi-kutatástörténeti kiállítás felújítására, részbeni átrendezésére is készülök, egyidejűleg megkezdem a tájház teljes leltárának felvételét.

Budapest - Jósvafő, 1997. december

Szablyár Péter

**Ez a kiadvány bolti terjesztésre nem kerül. Másolása nem tilos,
inkább megtisztelő!**

Készült 60 számozott példányban. Ez a .példány!

Jósvafői anyakönyvek*

A Helytörténeti Füzetekben a továbbiakban részleteket adok közre az első és második jósvafői anyakönyvekből, amelyekbe Hangó István lelkész úr jóvoltából nyertem betekintést.

Álljon itt először az "Első Mátricula" belső címlapjának szövege:

Első Mátricula a' Jósvafői Reformáta Ekklesiában

a

Jósvafői Ref. Sz. Ekklesia
Matriculája
vagy
Emlékezetre méltó dolgok fel jegyzésére készit-
tetett könyvecskéje

Mellyet

Forrai András Predikátorságában
szerzett

Nemes Deli Mihály ez Ekklesiának Gond-
viselője.

1772^{dik} Esztendőben Januáriusnak első Napján.

***Anyakönyv:** szómagyarázat részlet a Révai Nagy Lexikonból (719-720.o.)

"Az anyakönyv különösen a személyi állapotra, jelesül: a **születésre, házasságra és az elhalálozásra** vonatkozó adatokat tartalmazó lajstrom, melynek közhitelű vezetése az egyes államokban v. egyházi v. külön e célra rendelt polgári hatósági közegekre van bízva s ehhez képest az E.-ek v. egyháziak v. polgáriak. Rendszeres vezetésüket a tridenti zsinat rendelte el 1563-ban. Hazánkban a kat. egyházban az 1614. nagyszombati zsinat intézkedik körülményesebben az A.-ek vezetéséről. A **protestánsok önálló A.-ezési jogot 1785. kaptak József császártól**, akinek 1781.máj. hóban kibocsájtott pátense nyilvánította az A.-eket közokirattá. 1895 október 1-ig egyházi hatóságok vezették az A.-eket, míg az 1894. XXXIII. t.c., melyet az 1904. XXXVI.t.c. csak lényegtelenül módosított, az állami A.-eket hozta be."

"I. Oskola Mesterek a jósvafői gyülekezetben"
(Miskolczi József lelkipásztor)

A multat akarom megőrizni a jövő számára, amikor mindazt örökítem meg, amit sem a matrikulákban, sem pedig a jegyzőkönyvekben nem lehet így megtalálni, ahogyan leírom.

Előre jelzem, nem történetet akarok írni, csak a matrikulákban lévő adatokat gyűjtöttem össze. A hiányosságot a még élő öreg emberek adataival egészítettem ki. Ma ezt könnyebb, mint holnap. És tegnap pontosabb és kimerítőbb adatokat írhattak volna meg elődeink, de ahhoz buzgó egyház szeretet kell, hogy egyházunk régi értékeit a jövő számára is biztosítsuk.

Azért is szükség van erre, mert régi jegyzőkönyveink kivétel nélkül az 1944.dec. 18 - 1945. február 1-ig tartó orosz-román csapatok által való megszállás alkalmával megsemmisítettek. Így ezek is hiányzanak, amik pedig egyedüli biztos forrásoknak szolgálnának.

Egyházunknak roppant nagy értéke, ha beszédes és tanulságos multjával a jelenbe tud belevilágítani.

Itt a jósvafői gyülekezetben munkálkodó tanítók és lelkipásztorok nevét szertném a feledés homályából kihámozni, hogy világítsanak a már régen nyugvó hű szolgák nekünk még sok évszázadon át.

Névtelen munkásai ők az Istennek, de szerény munkájukat arra méltatta, hogy Isten gyülekezete, az egyház az ő munkájuk nyomán ma is él és Isten dicsőségét zengi Jósvafő községben.

Ezeknek az adatoknak a hitelesítője a meglévő három matrikula.

Jósvafőn, 1951. március 8.

Miskolczi József
lelkipásztor

1. **Eötvös György:** 1723 - 1760-71.
1758 évi anyakönyvi bejegyzés szerint már 35 éve mester Jósvafőn.

2. **Bihari György:** 1772 - 1779.
Felesége: Csapó Kovács Zsuzsánna. Gyerekük: József, aki később iskola mester itt Jósvafőn. Bihari György 1779. március 29-én halt meg 40 évi szolgálat után, itt helyben 74 éves korában. Ez az adat arra enged következtetni, hogy ő 1739-től tanít itt. Az 1772-es évszámot az I. matricula utolsó oldalán lévő "működő iskola mesterek" névjegyzékéből vettem át. Összeállítója nem ismerte a halotti bejegyzést, azért írta 1772-től. Bihari működése ezek szerint egybe esik Eötvös működésével. Ez azt bizonyítja, hogy olyan népes volt ez a gyülekezet, hogy 2 tanító oktatta az iskolás gyerekeket. Felesége 1772. január 3-án 60 éves korban halt el.

3. **Rátz József:** 1774 -1777. Hárman az öreg Bihari betegeskedése idején voltak helyettes tanítók.
4. **Almási Sándor:** 1777 - 78.
5. **Nagy László:** 1778 - 1782. Nagy Lászlónak 1778.május 22-én leánygyermek született itt.

6. **Bihari József:** 1782 - 1826.
Felesége: Ferentz Judith. Két gyermekük született itt: Zsigmond 1788 és Katalin 1791. Felesége itt halt meg 1837. okt. 8-án 82 éves korban. 1826 okt. 18-án 74 éves korában halt meg. Leesett a szekérről.

7. **Váradai András:** 1786 - 1811.
Felesége: Várady Judith. Itt 3 gyerekük született; Zsuzsánna 1787; Pál 1791 és Krisztina 1794. Váradai Pál itt kötött házasságot 1822-ben Nikodém Annával. Mindketten itt haltak meg. Pál 1833-ban 42 éves és felesége 1837-ben 40 éves korban.
Váradai András iskola mester 1811. dec. 20-án halt meg 25 évi szolgálat után 51 éves korban.
Bihari és Váradai gyermekeinek egy időben való születése azt bizonyítja, hogy ebben az időben.....

8. **Kardos József:** 1811.
9. **Nagy József:** 1812 - 813.
10. **Nádaskai György:** 1814 - 819.

- 11. Kiss Dániel:** 1819 - 1838.
Kétszer nősült. Első felesége: Csiszár Mária 1820-ban 22 éves korban szárazbetegségben halt meg.
Második felesége: Dely Mária. Itteni nemes ember leánya, akivel 1820 július 25-én kötött házasságot.
Gyermeük: Mária 1821-ben született. Ns Mészáros János varbóci lakoshoz ment feleségül 1840-ben.
Kiss Dániel 1838. január 8-án halt el 50 éves korban.
- 12. Maklári István:** 1838 - 1851.
Felesége: Farkas Zsuzsánna. Házasság kötésük 1840. nov. 23-án volt Gitzén. A gitzei eklésia predikátorának Maklári Istvánnak volt a fia. Három gyermekük született: Erzsébet 1841, Etelka 1843 és István 1846-ban.
- 13. Ns Urbán Károly:** 1852 - 1870.
Pátria beli ember volt. Atya itteni nemes ember Károly. Felesége itteni lakos ns. Dely Mária. Házasságot 1852. febr. 10-én kötött. Hét gyermekük született: Ábrahám 1853, aki nagyon hosszú időn át Bódvalenkén volt tanító; Gyula 1857, meghalt 1858-ban; Erzsébet 1859; Eszter 1861; Mária 1863 meghalt 1867-ben, László 1866 ebben az évben meg is halt; Eduárd 1867, később itt volt tanító.
- Édesanyja: Vatay Mária, akinek testvér bátyja, Vatay György hosszú időn át a gyülekezet predikátora volt, meghalt 1854-ben 56 éves korában.
- Urbán Károly, mint nyug. tanító halt meg 1897. okt. 9-én 69 éves korában. Eduárd fia mellett volt.
- 14. Dudás János:** 1870 - 1877.
Felesége: Bistika Antónia. Házasságuk 1872. jún. 29-én volt. Itt két gyermekük született: Ilona 1873 és Béla 1875-ben, aki Debrecenben táblabíró volt. Innen Kelecsénybe távozott tanítónak.
- 15. Thuróczi Endre:** 1877 - 1887.
Bódvavendégiben született. Felesége: Luzsinszky Mária r. kath. vallású postamester nő. Házasságot 1883. nov. 29-én kötött. Gyermeük: Zoltán 1887-ben született, mint világháborús rokkant halt meg 1931-ben.

Érdekes, hogy felesége a r.kath. vsról nem tért át. Ez volt az oka, hogy az em. a felekezeti tanítót felesége vallása miatt a tanítóságtól felmentette, s ő mint jegyző helyezkedett el Jósvafőn. Meghalt 1937-ben 77 éves korában. A tornai em-nél mint világi tanácsbíró szerepelt. Felesége 1940-ben halt meg.

16. **Soltész István:** 1887 - 1890.
A hídvégardói Soltész család sarja. Innen Kelecsénybe távozott és mint szendrői tanító halt el.
17. **Urbán Eduárd:** 1890 - 1900.
Felesége: Juhász Mária. Négy gyermekük született itt: Béla 1891, meghalt 1892-ben; Béla 1893; Dezső 1895 és Barnabás 1897, aki ma a sárospataki gimnáziumban tanár. Innen Serkére távozott.
18. **Donó Árpád:** 1900 - 1902.
19. **Héderváry Izidor:** 1902 - 1913.
Felesége: Lökös Ilona; Gyermekük: Lajos 1910, és Ilona 1913-ban született. Innen Szuhafőre távozott. Nyugdíjban Putnokon élt és ott is halt meg 1949-ben.
20. **Járdánházy József:** 1913 - 1915.
1915-ben innen vonult be az első világháborúba katonának. A katonai pályán volt több éven át. Ma Szlovákiában Járdánházán él.

1915-1918 háborus években nem volt kántor tanítója az egyháznak, a tanítást Fodor Géza lelkész látta el.
21. **Nyilas Antal:** 1919 - 1925.
22. **Taar Erzsébet:** 1925 - 1928.
Mint a második tanerő munkálkodott az egyházi iskolánál. A V.K.H. 1928-ban a gyermekek létszámára való tekintettel a második tanerőt nem engedélyezte, ezért eltávozott.
23. **Kolláth Gyula:** 1926 - 28.
Felesége: Pravdos Ilona. Gyermekük Zoltán 1926-ban született. Innen Putnokra, majd Miskolcra ment

tanítónak. Ma is Miskolcon él fuvarozásból, mert az állam tanítói állásától megfosztotta.

24. **Soltész Pál:** s. lelkész tanító: 1928
Csak egy félévig tanított. Sajószentpéterre távozott, ahol ma is, mint hitoktató lelkész működik.
25. **Lakatos Leó István:** s. lelkész tanító: 1929 - 1931.
Ő volt az első tanító, aki az 1928 évben felépült új iskolában tanított.
26. **Barcsák János:** 1931 - 1950.
Bronsville-ben /:Amerika:/ született 1909.március 8-án. 1931. aug-ban választotta meg az egyház kántor-tanítónak. Disznóshorvátban laktak szülei. Ő már az új kántori lakásban lakott. 1932/33-ik iskolai évben katonai szolgálatot teljesített. Helyettese Csiszár Sándor volt, aki ma is Szuhafőn tanító. 1938-ban a felvidék felszabadításakor katonának bevonult, ekkor Miskolczy József, Kovács Pál jelenlegi szini lelkész, Merényi Dániel, ma hidvégdóói tanító, s lelkészek helyettesítették, majd 1941 őszén az orosz frontra került, ahonnan egy év múlva 1942 őszén került haza. Ez idő alatt Mogyorósi István helyettesítette. 1944-ben idehaza orosz fogságba került és 1947 júniusában jött haza. Helyettese ekkor Lovász Erzsébet az égerszögi Lovász Bertalan tanítónak a leánya volt. Őt az állam Barcsák hazajötte után a második tanítói állásra nevezte ki és 1950.áprilisig itt működött.
Barcsák János működése alatt államosították az iskolát 1949 nyarán. Kántori tisztét megtartotta 1950 máj. 1-ig, amikor is Szendrőbe helyezte át az állam. Ott nősült meg 1950. júl-ban, felesége Lovász Erzsébet.
Barcsák János zárta be a felekezeti tanítók névsorát.

II. Prédikátorok a szent Eklésiában

(Miskolczi József lelkipásztor)

1. **Sulyok János:** 1596. Az 1696 évi generális vizitáció azt öröktette meg jkvében "mikor a prédikátor régen ott lakott".
2. **Kaposi Imre:** 1669. Ez évben Aggtelek még Jósvafő filiája. A vizitáció megállapítja, hogy Aggtelek mit fizet a prédikátornak.
3. **Ardai Sámuel:** 1758. Felesége 1800. ápr. 1-én 57 éves korban halt meg. A templomkertet gyümölcsözte.
4. **Sebők Péter:** 1772 előtt. Özvegye Emődi Klára itt kötött házasságot 1772-ben. Sebők Péter itt halt meg, anyakönyvezve nincs, mert az csak 1772-től kezdődik.
5. **Forrai Andás:** 1772 - 1778. Felesége: Putnoli Klára. Házasságot Martonyiban kötött 1773-ban. Két gyermekük született: Borbála 1774 és Mária 1778-ban. Ő kezdi vezetni az anyakönyvet 1772-től, tehát szolgálatba lépésétől. Itt halt meg 1778.okt. 13-án 41 éves korában a petri felé vivő országúton.
6. **Szügyi János:** 1772 - 1792. Rimaszombatból jött 1778. okt. 24-én. Felesége, elődjének özvegye Putnoki Klára, akivel 1779.szept. 21-én kötött házasságot. Itt 4 gyermekük született : János 1780, Dániel 1783, Zsuzsanna 1786, Klára 1791-ben. Innen Szinpatribé ment, amit igazol, hogy mint petri-i lelkész Szarka János későbbi itteni prédikátor gyermekének keresztatyja.
7. **Domján István:** 1792 - 1807. Felesége Farkas Mária. Jósvafőn 2 gyermekük született: István 1795 és Dániel 1804-ben, aki 1805-ben meg is halt. Mind két gyermekük keresztanyja a grófné: Bornemissza Anna.
Felesége 1804.aug. 17-én 34 éves korában D.J. tiszteletes úr 1807. jan. 28-án 15 évi szolgálat után 60 éves korban halt meg.
Működése alatt 1793-94-ben bővült ki a ma is meglévő templom.

8. **Szarka János:** 1807 - 1813. Felesége: Gasparóczky Zsuzsánna. Egy gyermek született itt: János 1810-ben.
9. **Vatay György:** 1813 - 1853. Radnóton született 1780-ban. Felesége: Lakatos Mária. 4 gyermekük volt, itt kettő született: Ábrahám 1815 és Miklós 1819-ben. Két leánya innen ment férjhez. Eszter először 1839-ben Makó István sályi lelkészhez, másodszor 1850-ben Apostol Péter komjádi lelkészhez.; Katalin 1865-ben Kapossy György barkai lelkésszel kötött házasságot, akinek őse, Imre itteni lelkész volt.
73 éves korától káplánok segítettek szolgálatában:
- a.) Török József 1844-ben. Imolai lelkész lett.
 - b.) Tóth Dániel 1846-ban.
 - c.) Apostol Péter 1848-49-ben Komjátiba választották meg.
 - d.) Imre István 1850-51-évben.
 - e.) Kódi Dániel 1852 - 1854, március 31-ig.

Vatay György 1853. szept. 6-án 83 éves korában 40 évi szolgálat után halt meg. Felesége nem sokára követte, 1855. márc. 31-én 75 éves korában temették el.

1851-ben épült fel a ma is szolgálatban lévő torony. Ennek történetét írta le egyik presb. jkvbe, amely az 1944 évi hadjárat során a többi iratokkal együtt megsemmisült. "Elrettentő példának írta le a torony építés történetét", amint szóról szóra lejegyezte.

A gyülekezet 1841-ben annyi pénzzel rendelkezett, hogy a régi fatorony helyett kőtoronynak az építésére gondolhatott. A torony építését a presb. és a közgyűlés is megszavazta. Roppant nagy akadályt gördítettek az emberi vélemények az építkezés megkezdése elé. Két vélemény harcolt 10 éven keresztül, hogy hová építsék a tornyot. Egyik az volt, hogy a templomhoz építsék azt, s a másik pedig, hogy a tornyot a régi helyébe kell építeni, mert onnan látszik legmesszebbre és ott érvényesül a legszebben. Ez a két vélemény két csoportra osztotta az egyházközség tagjait is.

10 évi harc után a komolyabb elem kénytelen volt engedni a közvéleménynek, mert féltek attól, hogy meglévő pénzük megsemmisül, ezért még 1850 évben megkezdték a torony falainak felhúzását és 1851-évben fazsindely-el be is fedték, a templomkertben a hársfa és bejárati falrészre helyezett ideiglenes haranglábról a két harang is a toronyba került.

Ezt szüli a meg nem értés hiánya. Ahol közös akarat nincs, ott a torony és templom külön van és ez az emberek életén is meglátszik.

Ezeket a gondolatokat a jkvből merítettem és emlékezetből írtam le az utókor számára.

10. **Apostol Péter:** 1854 - 1875. Komjátiból választotta meg a gyülekezet. Vatay György veje volt. Felesége Vatay Eszter lelkész özvegy, akivel Jósvafőn 1850. június 10-én kötött házasságot. 1875. április 14-én 46 éves korában hunyt el. Síremléke ma is ott áll a temető közepén.
- Halála után Mártha Ferenc káplán látta el a lelkészi teendőket 1876. ápr-ig.
11. **Gyarmathy József:** 1876 - 1887. Szádelői gyülekezetből jött ide, 1887. ápr-ban a szilicei egyház lelkésze lett.
12. **Kerekes Károly:** 1887 - 1890. Égerszögről választották meg. Felesége: Bódogh Erzsébet. Egy gyermekük született itt, Ilona 1888-ban, akit 1889-ben el is temettek. Pár héttel ezelőtt 1889-ben temették el nagyobb leánykájukat Margitot 12 éves korában. E nagy veszteség készítette arra, hogy 1890. máj. 1-el elköltözött innen Nemesbikkre.
A választási idő alatt Ambrus János végezte a gyülekezeti munkát 1891.-ápr. 1-ig.
13. **Nagy Sándor:** 1891 - 1899. Losoncon született. Felesége Szabó Irma. Reá és működésére emlékező egyháztagok vallomása szerint nem lelkészhez méltó, kicsapongó életet élt. Vербajos volt és ennek következtében fiatalon, gyermektelenül 39 éves korában 1899. ápr. 17-én halt meg.

14. **Idrányi Lajos:** 1899 - 1902. Felsődobszán született. Felesége Bodolay Anna. Gyermekük: Anna Erszébet 1901. szept. 13-án született. 31 éves korban 1902. május 8-án halt meg. Utódjától úgy értesültem, hogy abban az időben a lelkész nagyon egészségtelen volt, amely nagyban befolyásolta Apostol Péter halálát

A választási idő alatt Ragályi Géza szini lelkész, később bódvalenkei lelkész, a tornai e.m. esperese volt a gyülekezet felügyelő lelkésze.

15. **Fodor Géza:** 1903 - 1942. 1872. dec. 2-án Parasznyán született. Pelsőcön volt s.lelkész és onnan hívta meg a szádélői egyház lelkészének 1899-ben. Szádélői lelkész korábban nősült. Felesége abaujszéplaki születésű Lukács Vilma. Ott Géza nevű gyermekük született, aki mint s. lelkész 1928-ban halt el.

Meghívás utján jött Jósvalőre. Itt 6 gyermekük született: Vilma 1903 † 1908, Zoltán 1907, aki ma a nyugati pályudvar főtisztviselője; Vilma 1909, † Bpsten 1931-ben; Lajos 1911, ma Miskolcon lelkipásztor; Ilona 1913, jelenleg itten postamester és Jolán 1917, † 1920-ban.

1936-ban nyelv rákja támadt, s. lelkészek látták el a szolgálatot: 1.) Nagy Lajos 1935 évben, később hubói lelkész, ma Amerikában van; 2.) Kovács Zoltán 1936-ban, nagyszöllősi hitoktató, tiszaujlaki lelkész; 3.) Miskolczy József 1937 - 1938-ban; Kovács Pál 1939-ben, szini lelkész; 5.) Merényi Dániel: 1940 - 1942, s. lelkési jellegéről lemondott és ma Hidvégárdón isk. vezető tanító.

Fodor Géza 1942 máj. 1-én nyugdíjba ment. Itt lakott postamester leányával és feleségével. 1943 őszén szélütés érte, majd felgyógyulása után 1944. április 15-én 72 éves korában halt el. Dr Enyedy Andor püspök úr temette. Felesége az 1944-45-ös háború nyomasztó súlya alatt testileg összetört és 1945. november 16-án 70 éves korában halt meg. Helybeli lelkipásztor temette.

Fodor Géza tevékeny munkát fejtett ki a gyülekezetben. Külső építkezések egész sora következett egymás után, de a belső építés is szünet nélkül folyt.

Énekkart vezetett, az első világháború alatt tanított az iskolában három éven át. Gyermekénekkara volt. 1908-ban felépült a ma is meglévő lelkészlak.

1904-ben a templom falait ankerozták körül, mert veszedelmes volt istentiszteletet tartására. A templomkert hatalmas hársfája annyira megrepesztette a falakat, hogy összedülés veszélye fenyegette.

1928-ban teljesen újonnan épült az iskola és lakás. A régi iskolát az egyház eladta a községnek, mely a paróchia szomszédságába volt, s a község adta azt a területet, amelyen az iskola felépült.

1926-ban a torony kapott új bádog tetőt és a templom pala tetőzetet. Ez évben új harangot is öntetett az egyház amerikai testvérek segítségével., ez a harang 180 kgr-os volt.

A lelkészválasztás ideje alatt Fejér István szini lelkipásztor, a tornai em. lelkészi főjegyzője volt a gyülekezet felügyelő lelkésze. Fejér István ma Nyírmadán lelkipásztor.

A presbitérium 1942 májusában Merényi Dánielt hívta meg szavazat többséggel a megüresedett lelkészi állásra. A gyülekezet a választás napján a presb. meghívottját leszavazta.

Ez év június havában a gyülekezet választónak többségére támaszkodva hívta meg Nagy Lajos húbói lelkészt pásztorául. Nevezett Hubón jobb anyagi körülmények között élt, s az államsegély nagyobb mérvű folyosítása miatt nem fogadta el a meghívást.

Július havában a gyülekezet pályázatot hirdetett és így igyekezett lelkipásztort választani. A pályázati idő alatt Hanesz Sándor s. lelkész szolgált a gyülekezetben. Ma mint tornagörgői s. lelkész a slovákok által megszállt felvidéki kicsi lelkész nélkül maradt gyülekezetekben hirdeti Isten igéjét.

A pályázatra 24 végzett teológus adta be pályázatát. Az e.m.i lelkészjelölő bizottság a gyülekezet képviselőinek; id. Pogány László, id. Bak István kivánságára hármat jelölt, akiknek próbaszolgálatát kérte.; Fehér Zoltán becskeházai s.lelkész-tanító, Urbán László rudabányai s.lelkész és Miskolczi József tornagörgői esperesi s. lelkészt.

Fehér Zoltán továbbra is Becskeházán működött. 1944-ben szülőfalujában halt meg.

Urbán László rudabányai hitoktató lelkész lett, és ezen a poszton működött 1950-ben bekövetkezett haláláig.

A bemutatkozó szolgálatok után 1942. okt. 4-én választott a gyülekezet. Általános többséggel Miskolczy Józsefet választotta meg a közgyűlés.

16. Miskolczy József: 1942 -

Bódvalenkén született 1911.okt. 27-én. Iskoláit a s.pataki Főiskolában végezte. 1932-ben érettségizett, 1936-ban káplánizott és 1938. dec. 17-én szerzett lelkészi oklevelet.

Jósvafőn, Zádorfalván s.lelkész, 1939. okt-dec-ig Héten h.lelkész, 1940. jan. 1-től Tornagörgön esperesi s.lelkész. 1942. okt. 4-én választotta meg a jósvafői gyülekezet. Okt. 25-én Kőszeghy Gábor esperes és O. Horváth Elemér em-i gondnok iktatták be a lelkészi állásra.

Felesége: Mizsák Erzsébet, aki Hernádbüdön született. Házasságkötésük 1942. dec. 27-én Tornagörgön volt. Gyermekekük Ágota 1946. jún. 25-én született.

1942-ben a lelkészlak öltözött új színbe kívül-belül. 1943-ban a templomra került sor. Az iskola, s minden egyházi épület magán viselte a jó gazda gondoskodását. A gyülekezeti munka is szépen fejlődött és mélyült. Ifjusági és leányegyesületi munka folyt a háborus behívások ellenére is. 1944 őszén, amikor a front egyre jobban közeledett hozzánk, megakadt minden munka. A férfiak 80 %-a katona volt, minden tartalék erőt lekötött a távollévők pótlása.

1944. decemberében olyan volt a község, mint a megbolygatott méhcsalád. Bizonytalanság, nyugtalanság, izgalom vett erőt az embereken. Minél közelebb jött a front, annál nagyobb volt a félelem. Ezt növelte a községen keresztülvonuló menekültek százainak látása is.

1944. dec. 17-én úgy értesültünk, hogy a lakosságot kitelepítik, ez készítetett arra, hogy az nap este én is eltávoztam a községből. Másnap már itt is voltak a felszabadító csapatok. A paróchia kórház lett, a templomot szállásnak használták, a templomi padokat feltűzelték, úrasztali terítőket elvitték, a harmóniumot kivitték a frontra. A templomot akna találat érte, tetőzete a fél oldalán tönkre ment, a mennyezet súlyosan megrongálódott. A lelkészlak és az iskola is a teljes pusztulás képét mutatta. Mindenben meglátszott, hogy hét hétig állott itt a front.

Amikor 1945. máj. 3-án visszajöttem a CXXXVII. zs. jutott eszembe. A gyülekezet belső életén is meglátszott az átélt vihar. Ferencz Lajos égerszögi lelkész készítette először a talajt, hogy ő jöjjön ide. Ezután Ignác István szilicei kiutasított kolléga kedveltette magát, hogy ő a fele jövedelemért is szolgál, mint ami a díjlevélben van. Távollétem alatt be is helyezkedett a lelkészlakba és onnan nem is volt hajlandó kimenni, amíg meg nem győződött arról, hogy a pártfogói nem a gyülekezet komoly tagjai. Sok harcot kellett megvívni önmagammal, állásra leső kollegákkal és magukat ref. tartó, de félrevezetett emberekkel. Amint az idő haladt, úgy csillapodott a vihar. Úgyhogy megkezdhattuk a romok eltakarítását és a lassú építést.

Templomunkat tettük legelőször használhatóvá. A tetőzetet rendbe szedtük, a templomot kitakarítottuk, pünkösdi ünnepén már ott szállt az ének és imádság a mi megtartó Istenünkhöz.

Iskolánk is megnyitotta kapuját és ha a szülők által készített padokban is, de ment a munka.

Gyülekezeti munkáink is ott folytak, amíg a lehetőséget el nem vették tőlünk.

Lassan építettünk, mert gyülekezetünk nem volt szokva ahoz, hogy az egyházat is segíteni kell. Ők kaptak idáig támogatást az egyháztól és amikor az egyház szegény lett nem tudták tudomásul venni e szokatlan változást.

Amit még nem tudunk pótolni idáig, az csak szegénységünket bizonyítja.

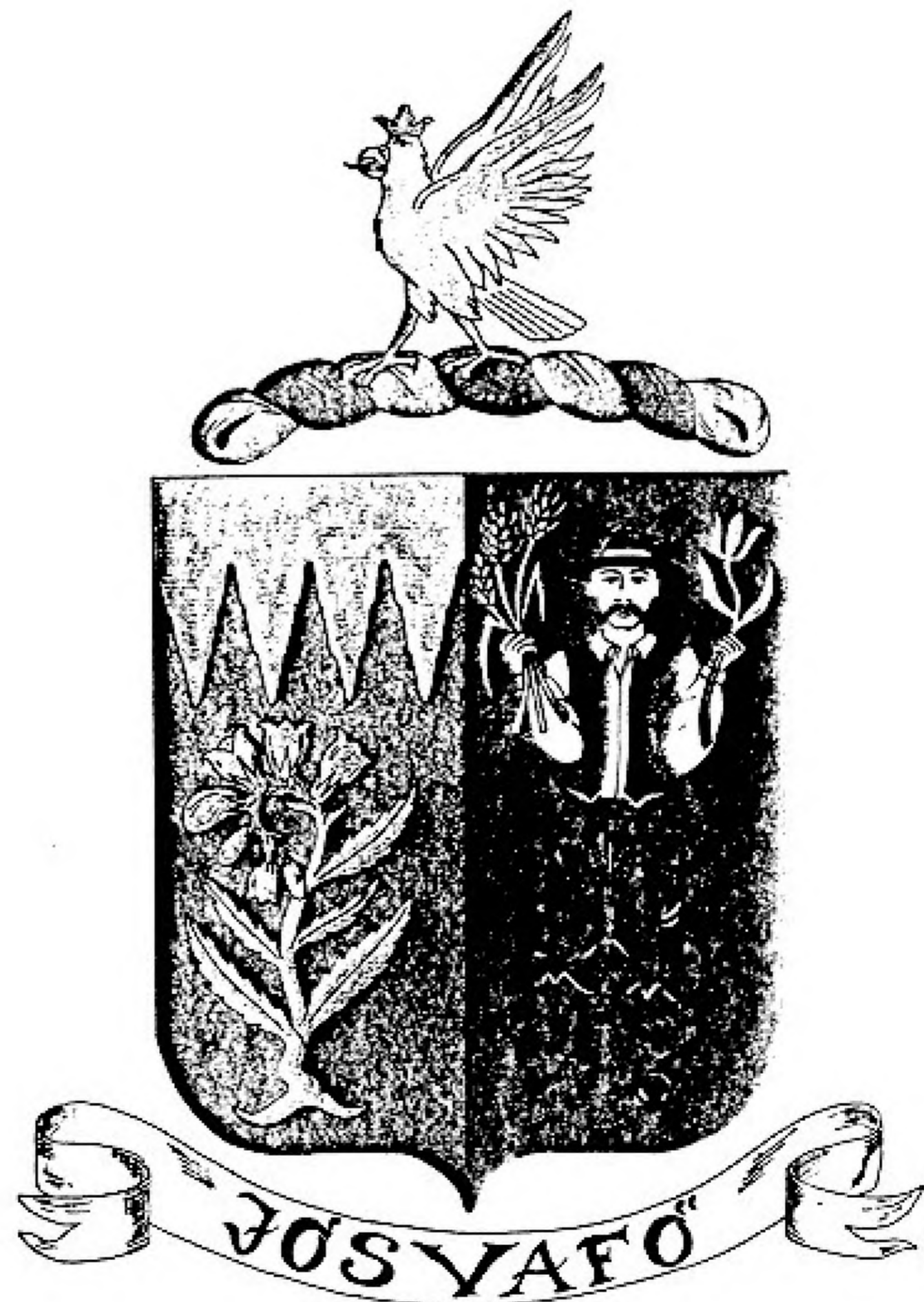
1953. okt 6-án felesége: Mizsák Erzsébet meghalt.

Másodszor 1954. április 20-án Miskolcon kötött házasságot: felesége Kőszeghy Erzsébet tanítónő, aki Jósvafőn tanított 1954. április 1-től. E házasságból született 1958. okt. 6-án Miskolcon József nevű gyermekük.

1965. július 8-án Ágota kislányuk meghalt.

1960-65 évek során a lakás kőfalkerítését újíttatta meg az egyház. 1967. évben a gyülekezeti terem kialakításához fogott, de pénzhiány miatt nem tudta befejezni. Az összes szükséges anyag mind be van szerezve.

1969. május 4-én az aggteleki gyülekezet választotta meg lelkipásztornak.

Tisztségviselők esküjének szövegei az első jósvafői matrikulából (idézet az I. Matricula 206 - 121. oldal)

"Ekklesia Curatora Esküvésének formája

Én N.N. ennek a N.N. Ekklesiának választott Curatora /: vagy Ekklesia Bírāja:/ esküszöm az igaz Istenre, ki Atya, Fiú, Szent Lélek, a Szent Háromságban egy Isten, hogy ebben az Ekklesiában az élő Istennek Dicsőségére, úgy a Templomra, Parochiára, iskolára, azoknak mind fogvatkozásaira, mind pedig jövedelmeire, tellyes tehetségem szerint gondot viselek, valamikor a szükség kívánja. Confitóriumot /:vagy Ekklesiái gyűlést:/ hirdetek. Az Ekklesiának jó karbantartását és tisztaságát kérő Punctumokat meg tartani szorgalmatosan parancsolni fogom, a káromkodókat, vasárnapi botránkoztató játékokat, vendégeskedéseket, musikálásokat, tánczolásokat gyakorló személyeket személy válogatás nélkül czítalom és érdemek szerint megbüntettem, a részégeket, szitkozódókat, Templomban vakmerőképen nem járókat, Úr Vacsorájával nem élőket, a midőn észre veszem, Lelki tanítómna és a Consi.toriumnak bé adom, és őket Ekklesiái fenyítés alá fogatom. Mindezekben pedig igaz Hűséggel és jó lelki ismerettel járok el. Isten engem úgy segéllyen.

' Formula Juramenti Esdituorum

Én N.N. é N.N. Ekklesiának Egyházfia, esküszöm az élő Szent Istenre, ki Atya, Fiú, Szent Lélek tellyes Szent Háromság, egy bizony örök Isten, hogy az Egyházfiságban hűségesen eljárók, valamellyek kivált Isten Dicsőségére szolgálnak úgymint a Szent Úr Vacsorája körül való szolgálatban, annak Szent Eszközeinek gondja viselésében, a Templomnak, minden héten való tisztogatásában, harangoknak s minden Isten Dicsőségéhez tartozó eszközöknek szükséges gondja viselésekben. Prédikátor és Mester Uraimék béreknek, minden személy válogatás nélkül az Ekklesia tagjairól hűségesdéseken a becsületes Tanátsnak és Tiszeteletes Prédikátor Uramnak pedig ha mi ollyas Szent Ekklesiát meg háborító dolgot hallok a gyülekezetben, jó lelki ismerettel tartozom hírré adni. Ezekben és ezekhez hasonlokban pedig minden zenebona mélkül való engelmességet szolgálni igyekezem. Isten tégedet úgy segéllyen.

Hites Ember Esküvésének formája

Én N.N. esküszöm a mindentudó Istenre, ki Atya Fiú, Szent Lélek, tellyes Szent Háromság, egy bizony örök isten, hogy az én Confi.toriumhoz való tanátsos tisztemben, híven jó lelkiismerettel eljárók, az Egyházi Szolgáknak és Curátoromnak , minden törvényes dologban engedelmeskedem, az Ekklesiának kegyes jó rend tartásira minden erőmmel igyekezem. Mindenekben nem a magam

hasznára, becsületira, hanem mindenek felett az Isten Dicsőségére, az Ekklésiában lévő isten választott Híveinek üdvességekre és a bűnösök megtérítetésekre igyekezem: annak okáért, a káromkodókat, hamis hitűeket, lopókat és egyéb gonoszságban élőket ha sikerül észre vegyetek, minden személy válogatás, ajándékra vagy atyafiságra, barátságra való tekintet nélkül bé mondom, meg büntettem. Tisztem mellől a rendes ideig el nem állok, hanem minden engem néző dolgaimban, magam dolgaimnak félre tételével is szorgalmatoskodom. Isten engem úgy segéllyen.

A Bába esküvésének formája

Én N.N. helyiségnek és Szent Ekklésiának Bábája esküszöm az élő Istenre, ki Atya, Fiú, Szent Lélek tellyes Szent Háromság egy bizony örök Isten, hogy a Bábaságban /:ezen folyó esztendőben:/ hűségesen szorgoskodom a gyermek szülésben kínlódókhoz, mihelyt hivattatom, minden magamnak való kedvezés és személy válogatás nélkül el mégyek a szülni akaró asszony körül és a születendő magzat körül, jó lelki ismerettel, Isteni félelemmel, józanon forgolódom, és mind kettőnek tisztogatása és ápolgatása körül, á mint illik egy Hétig, vagy á mint a nyavalya és a betegnek kívánsága magával hozza két hetekig híven szorgalmatoskodni, Tiszteletes Prédikátor Uramnak és a becsületes Nemes Tanátsnak, minden tisztességes dolgokban engedelmes leszek, /:Tiszteletes Prédikátor Uramnak illendő bérít, mindezekről igazán bé szolgáltatom:/ és a Szent Ekklésiában minden veszekedést, zenebonát, perpatvart, hírhordást szerző élet nélkül élni kívánok. isten tégedet úgy segéllyen.

'Bírák esküvésének formája.

Én N.N. ezen helyiségnek el választatott és elől állított Birája, esküszöm az élő Istenre, ki Atya, Fiú, Szent Lélek, tellyes Szent Háromság, egy örökké való Szent Isten, hogy bírói tisztemet, mindenekben, jó lelki ismerettel, híven és igazán el követem, mindeneknek előtte az Isten Dicsőségét néző dolgokra, úgymint: Templomra, Parochiára, Oskolára és az egyházi Szolgáknak legelő fogyatkozásira gondot viselek: és bírói tisztem szerint mindenekben nem magam hasznát; hanem é szegény Helyiségnek javát és előmenetelit munkálkodom, minden rendbelieknek, árváknak, özvegyeknek, jövevényeknek, vizen járóknak, minden személy válogatás nélkül igaz törvényt szolgáltatok, senkinek adományért, atyafiságért, vagy egyéb tekintetért nem kedvezek, az igazságot meg nem hamisítom, a hamisságot meg nem igazítom, á káromkodókat, hamis esküvőket és egyéb törvénytelenül cselekedőket esküdt társaimmal egygyütt Törvényesen meg büntetem s megbüntettem és bírói tisztem mellől annak rendelt idejéig el nem állok, hanem minden engemet néző dolgokban, magam dolgaimnak félre tételével híven és jó lelki ismerettel el járok; Isten engem úgy segéllyen."

**Néhány jósvafői fegyelmi ügy a XVIII. század végéről
(idézet az I. Matricula 196-197.oldaláról)**

***"Vétkes cselekedeteiként Isteni megbánó Ekklesiát
megbotránkoztató Bűneiként Ekklesiai fenyítéken által ment
személyeknek nevük:***

Az 1778^{év} dec. 18^{án} ifjabb Deli Ferencz káromkodásban találtatván a' Nemes Consistorium előtt a' Parochián bűnéről vallást tett, Ekklesiát követett.

Ifjabb Ardai György ugyan az említett vétekben esvén a' feljebb meg int kapott a' N. Consistorium előtt bűnéről vallást tett, Ekklesiát követett.

Die 20ma Bihari József az Urnak szombatján , nevezetesen 22da , November a' midőn az Úr Szent Vacsora közöttünk ki szolgáltatott részegeskedésben, káromkodásban találtatván , a Templomban bűnéről vallást tett, Ekklesiát követett.

Hajdu András ugyan azon a Szent Napon , részegeskedésben, káromkodásban találtatván a' Templomban penitenziát tartott.

Anno 1779. Ifjabb Bak János káromkodásban, részegségben találtatván a Nemes Consistorium előtt a Parochián bűneiről vallást tett, Ekklesiát követett die 19na Januar.

Die 16^a May Horváth Anna Özvegy assznyi állat paráznságban találtatván, a Templomban véghez vitt gonoszságáról Vallást tett, Penitenziát tartott.

A° 1780 Ifj. Ar dai György káromkodásban találtatván a' Templomban rettenetes vétkéről vallást tett, Ekklesiát követett Pünkösöd Havának 7^{dik} napján.

A° 1781

Garaguly Péter káromkodásban találtatván a' Templomban rettenetes vétkeiről vallást tett. Böjt más. Havának 7^{dik} napján.

Die 15re Augusti

Garaguly György sokszori intés s fenyíték után is ocsmány részegségben és lopásban találtatván Consistoriális Gyűlés alkalmatosságával vétkeiről vallást tett.

A° 1784. 29ra February Ifjabb Gál János káromkodásban tapasztaltatván a' Templomban rettenetes vétkeiről vallást tett, Penitenziát tartott.

Die 29ⁱ May

Tarjányi Mária feslett eskölcsü személy nem szenvedtetvén lelkiisméretnek mardosásait s ezek azt okoztatott nyughatatlanságait titkos és darab ideig tartott szerelmeskedését és paráználkodását magára kényszerítés nélkül kivallotta, s ki vallása után az Ekklesiái fenyítéken átment és a' Gyülekezetnek Házában szerelmes vétkeiről vallást tett és Ekklesiát követett.

Jósvafő egy XVIII.század végi Magyarország leírásban

Az I. Matriculával egyidőben, 1799-ben jelent meg Budán "A' Királyi Universitásnak betűivel" Vályi András "királyi magyar universitásbeli professzor"

"MAGYARORSZÁGNAK LEÍRÁSA

Meltyben minden hazánkbeli Vármegyék, Városok, Faluk, Puszták; uradalmak, fabrikák, huták, hámorok, savanyú, és orvosló vizek, fürdőházak, nevezetesebb hegyek, barlangok, folyó vizek, tavak, szigetek, erdők, azoknak hollételek, Földes Urak, fekvések, történettyek, külömbféle természetbeli tulajdonságaik, a' betűknek rendgyek szerént feltaláltatnak."

MÁSODIK KÖTET. *

256 - 257. oldal

"Jósafő. Magyar falu Torna Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik hegyek, és erdők között Jolsva vize partyán, holott három malmot hajt, és vize lágy meleges, határja hegyes, de közép termékenységű."

A mindössze 33 szót tartalmazó címszó két legjelentősebb megállapítása a három malom és a Jósva lágy, meleg vize. A könyv szakmai előzménye Johann Matthias Korabinsen : "Geographisch = Historisches und Produkten Lexikon von Ungarn" c. Pressburgban 1786-ban megjelent kötete. Ebben (262.oldal) Jósvafőt "Jóschafa" címszóként írja le:

„Jóschafa, ein ungr. Dorf im Torner Rom. im untern Bez."

* A kötet G. Esterházy Dénes könyvtárából származik.

**Emlékek Jósvafő múltjáról (VIII.) - Nevezetes személyek
látogatásai, emlékek Fodor Géza ref. lelkésről és
családjáról
(beszélgetés Dely Jánossal)**

SZ.P.: 1997. november 27-én Bözsi Néniéknél beszélgetünk délelőtt Deli Jánossal. Arról, hogy milyen emlékei vannak a Horthy Miklós itteni látogatásairól. Mi barlangászok, tudjuk, hogy a barlangban (Baradla) akkor róla nevezték el az Óriások-termét, itt közel volt Szelce-puszta, ami kedvenc vadászterülete volt, tudjuk, hogy egyéb emlékek is fűzték Jósvafőhöz, ha ezekről mondanál valamit?

D.J.: Hát kérem szépen, 1934-ben jött ide Horthy Miklós, akkor építették a makadám utat, végig a szini állomástól felfele, azután ide szeretett járni vadászni, a Szelce-pusztán volt neki egy vadászkastélya, azután volt ott neki egy medvéskertje, nem tudom hány darab medve; azt tudom, hogy az egyik Kázmér volt, a másik meg Dorka volt, annak hívták, így ki-ki szöktek a medve kerítésen, de ide szeretett járni vadászni. Amikor vadászni jött, akkor a csendőrség megszállta már jó előre a tájékat, ugye közel volt a szlovák határ, de olyan is volt, amikor inkognitóba jött a Horthy Miklós, egyedül a sofőrjével, civilbe, és akkor még nem volt meg a Szintől a Szelcére vezető makadám út, hanem itt kellett kimenni az úgynevezett új úton. Akkor is éppúgy mint most ilyen csöpörgős, márcsás idő volt és nem tudott kimenni az autó, egy darabon kiment, de nem tudtak tovább menni, oszt összeszedtek bennünket gyerekeket, oszt toltuk az autót. De hát nem tudott kimenni. Jött az öreg Dely Lajos bácsi, szekérral be, két lóval, a Rusznyák Viktor - Szinben ő volt a tanácsos úr, koronauradalomnak nevezték akkor, és ő volt a tanácsos, aztán ő is itt volt, majd a Lajos bácsit megállította a Rusznyák úr, és megkérte, hogy vigye ki őket a Szelcére. Megfordult az öreg, és mondta, hogy Tanácsos úr, tessék ide ülni mellém, az urat nem ismerem, Ő meg üljön a szekér derékra! Hát Horthy megkérdezte, hogy a Bácsi nem ismer engem? Nem! Fényképről megismerne e? Adott neki egy 5 pengőst. Az egyik oldalán a Horthy képje volt. Azután még egyet adott neki, úgyhogy az öreg azután megismerte. Azután felvitte Őket a Szelcére a trágyás szekérral. Majd amikor jött a barlangba látogatóba, akkor úgy emlékszem rá, hogy lovas legények várták a falu végén az autóját, akkor volt bent a barlangban, a mai Óriások termét róla nevezték el Horthy-teremnek. De még érdekessége az volt, hogy oda szolgálták fel neki a paprikás csirkét, de mire hozzájutott volna, hogy megegye, akkorra felszólították, hogy menni kell, ott kellett hagynia a paprikás csirkét neki.

Járt ő ide sokat vadászni, mert direkt még medvére is jött vadászni, mert kiengedték a medvét a kertből, és voltak ilyen kosarak fonva, és a mögül lötték a medvét. Majd azután én már nem is találkoztam Övele, de így az egy személyes találkozásom volt, amikor az autóját tolni kellett. Örömmel toltuk alatta, csak hát gyerekek voltunk, nem bírtuk kitolni a nagy parton. Majd azután itt akarták ők a műutat építtetni, fel a Szelce-pusztára, Jósvafőtől, de hát a jósvafői parasztemberek nem adtak nekik földet az utépítéshez, területet. Így épült meg Szin felől a mostani makadám út fel Szelcére. Ő sok évig járt ide, én azután nem találkoztam Övele.

SZ.P.: Most, hogy kint voltunk a temetőben és végignéztük az itt szolgált református lelkészek síremlékeit, akkor megtaláltuk a Fodor házaspárét is, Fodor Gézáét és a feleségét. Úgy tudom, hogy Ő abban az időben volt itt pap, amikor Te már olyan korú gyermek voltál, hogy jól vissza tudsz emlékezni rá, felidéznél valamit a vele kapcsolatos emlékeidből?

D.J.: Hát annyit tudok erről, mert hát ő jóval korábban került ide, papnak, Szádellőből hívták meg, úgy választották be, és de én nem is tudom, talán még nem is éltem, amikor ez történt. Nagyon sok mindent tudok róla, hallottam róla, a családot ismertem, gazdálkodtak, a felesége postamester volt, az idősebb fia Budapestre került a Nyugati Pályaudvarra, állítólag ő volt a főnök a Nyugati Pályaudvaron, Fodor Zoltán; Fodor Lajos lelkész lett Miskolcon, Dr Enyedi Andor püspöknek volt a titkára, a húga az folytatta az édesanyja után a postamesterséget, majd de a Fodor nagytiszteletű úr, ő volt az egyház feje, és az iskola is református iskola volt, kántor tanító volt mindenkor, az volt a tanító, mert nem osztott állami iskola volt, de sokszor ő tanított, úgy hallottam emlegetni, hogy ő bizony a kampós bottal le-le csapott a gyerekeknek, ha nem jól viselkedett, saját gyerekeinek is, mert azok is oda jártak iskolába. Négyszólamú énekkart tanított, szerették Jósvafőn különben az egész családot, majd volt ez a nyelvhibája, nem tudott már úgy prédikálni se, káplánt fogadott maga mellé, de csak tovább is Ő volt az egyház feje. A tanító úr bevonult katonának, akkor a mindenkori káplán járt az iskolába. De a tanító úr, az is színdarabokat, énekkart tanított, szavalókórust, úgyhogy mindennel foglalkoztak a gyerekekkel. Úgy körülbelül 80-83-an jártunk egy iskolába, elsőtől hat osztályig. Általában ennyi volt a létszám. De ott minden nemzeti ünnepre, különböző dalokat kellett tanulni, színdarabot, szavalókórust, általában kétszer évente, karácsonyra és többször húsvétra is három felvonásos színdarabot tanítottak, utána reggelig tartó bál volt, utána még volt egy ebéd, ez volt a szokás annak idején.

Még volt egy érdekes eset, mikor így a kórus vizsga volt, hát ugye akkor mindenkinek termett szőlője, bora, és összevittek bort, ilyen bankettet tartottak. Itt volt az öreg Szakáll Zsigmond bácsi, amikor az ő borára került a sor, a Tisztelendő úrnak mondja: Tessék megkóstolni ez az én borom. Megkóstolták. Azt kérdezi: Na milyen? Milyen? Milyen bor? Azt mondja a Tisztelendő Úr: Hát

Zsigmond, nekem mindig az a jó, amelyik előttem van. Nem akart se dicsérni, se megsérteni senkit.

SZ.P.: Említetted, hogy a Fodor Géza lánya volt a postamester háború előtt és a posta nem ott volt, ahol ma van, hanem a parókia épületében.

D.J.: Igen. A parókia épületében volt a posta. Mivel a Fodor Gézáné volt a postamester. A kézbesítő alkalmazott volt ott, a jószágot is etette, meg ő látott el mindent a portán. Akkor még Színbe kellett járni a postáért, hol gyalog, hol biciklivel, és délután kézbesített a postás mindig, este pedig még ellátta a jószág körüli dolgokat. No majd, hogy megszűnt a parókia használata Őnekik, megvették a Túróczy Endre jegyző féle portát, ahol most a Garan Imréné lakik, a Kultúrház mellett, az volt a Túróczy Endre portája. Utána ott lett a posta, de folytatta a Fodor Ilonka, jósvafőiesen Ilike, mert úgy hívta mindenki, még amikor Ő elment utána is ott volt a posta. Ő férjhez ment Miskolcra, de a férje nevét se tudom, nem is olyan régen halt meg. Ők azután eladták a portát, de tovább is abban az épületben volt a posta.

SZ.P.: Telefon az mikortól volt itt Jósvafőn?

D.J.: Emlékezetem előttől. Nem tudok visszaemlékezni, amikor ne lett volna. A postán volt, később lett azután a jegyző irodán, a Tengersizem Szálló az 43-ban lett átadva, ott is volt telefon.

SZ.P.: Még egy nevezetes emberről beszéltünk, aki sok időt eltöltött itt Jósvafőn, Szekfű Gyuláról*. Ő hogy került ide?

D.J.: Volt egy Szabó Gyula nevű házaspár, Betyár Sárinak hívták a feleségét, ők ott voltak a Kék Duna vendéglőben, Budapesten vendéglősök, és a Szekfű Gyuláék jártak oda gyakran. Majd jött a Rákosi mizéria, kitelepítették őket, és ide kerültek Jósvafőre, a Tengersizem Szállóhoz. Szálloda vezető volt a Szabóné, a férje pedig adminisztrátorként dolgozott mellette. Majd meghívták a Szekfű Gyula házaspárt ide, és neki valahogy nagyon megtetszett a hely, a táj minden, de volt Színben egy orvos, a körorvos, Dr Márkus Róbert, és ő kezelte és nagyon eltalálta a kezelési módját Szekfű Gyulának, gyakran visszajártak ide. 48-ban, 49-ben, így történt valahogy, majd volt itt egy kislyány, azt felhívták dolgozni a Szekfű Gyula házaspár, illetve a Szabó Gyula házaspár, hát én meg szórakozgattam a kislyánnyal. Azután kellett ott dolgozni, fűmagot vetni, ezt- azt, rózsát metszeni, azt engem hívtak oda dolgozni. Azután Szekfű Gyula nagykövet úr meghallotta, hogy ott dolgozik egy János nevű fiú, azután megkérdezte: Rozika, ez nem a maga Jánosa véletlenül? Mondja meg neki, hogy este felé várom, jöjjön fel! Hát én meg is ígértem, hogy felmegyek, de ellógtam, nem mentem.

Másnap megelőzött engem a nagykövet úr, hamarébb ért az ajtóhoz, mint én, leültünk beszélgetni. Így kerültem én Szekfű Gyulával ismeretségbe. Majd ők elég gyakran, egy hónapra, két hónapra kijöttek ide a Tengersizem Szállóhoz, a Márkus doktor úr igen jól tudta kezelni, én hordtam a postát, nem a posta, én hordtam a postát kerékpáron a doktor úthoz, meg vissza. Én kaszálni voltam a mezőn, vagy a szőlőben, jöttem haza, a követségi kocsi már ott várt a kapuban. Átöltöztem, aztán vitek engem a Tengersizem Szállóhoz. Majd 49 novemberében elvitték a kislyányt magukkal Budapestre, Ábrányi Emil út 9/a-ban laktak, a II. kerületben, és hát én ötven őszén bevonultam katonának, úgyhogy ritkán találkoztunk, de ha ők idejöttek, mindig találkoztunk. Mondta a kegyelmes asszony, hogy: Rozika, Jánosnak enni adni! Katona mindig éhes! Már amikor szabadságra mentem a katonaságtól. Így hát én elég gyakran megfordultam a Szekfű Gyula lakásán, Budán, majd ötvenhárom októberében leszereltem, mi többet nem találkoztunk.

Sz.P.: Szekfű Gyula közvetlen ember volt, szeretett beszélgetni az emberekkel, milyen volt a kapcsolatotok?

D.J.: Nagyon egyszerű ember volt. A felesége bécsi születésű, úgyhogy ő törte is a magyar szót, nem tudta teljes egészében mondani, amit akart, néha félre sikerült neki, aranyosak voltak mindenkivel szemben, itt a faluban is, sokan ismerték, szerették is őket.

SZ.P.: Köszönöm a beszélgetést!

* **Szekfű Gyula** (1883-1955), a magyar polgári történetírás egyik legnagyobb alakja. 1925-től a Magyar Tudományos Akadémia tagja, az újkori magyar történet tanára a budapesti egyetemen. A Szent István Akadémia tagja. Fő műve a Hóman Bálinttal együtt írt 7 kötetes Magyar Történet, továbbá A száműzött Rákóczi, Bethlen Gábor, Történetpolitikai tanulmányok, Három nemzedék és ami utána következik, A forradalom után, A magyar állam életrajza, a Magyar Élet c. folyóirat szerkesztője. A Szálasi féle hatalomátvétel után bujkál. 1945-ben rektorhelyettesnek nevezik ki a budapesti tudományegyetemen. 1946. januárjától 1948. szeptemberéig moszkvai nagykövet, ezt követően fokozatosan félreállítják. 1953-tól egyre súlyosabb beteg. 1954-től az Elnöki Tanács tagja.

Emlékek Jósmafő múltjáról (IX.) - Bábák Jósmafőn (beszélgetés Farkas Andrásné - Bözsi Nénivel)

SZ.P.: Most ezekben az egyházi anyakönyvekben megtaláltuk a bábák eskü szövegét. Erről kérdezem Bözsi Néni, ki volt az utolsó bába itt Jósmafőn, kire emlékszik ő mint bába asszony, ezek hogyan illeszkedtek bele itt a falu életébe? Milyen kapcsolatban voltak az emberekkel, szerették őket?

B.N.: Hát itt az utóbb bába asszony például nekem a két első gyerekeket, Arдай Maris, ő volt, Béresné előtt, Arдай Maris Néni, ő vette föl a két fiamat, ő letűnt, ő nem tudom hova ment innen, azután lett Béres Feriné, Erzi Néni. De Ő nagyon aranyos volt. Velem történt az, hogy nem a tarlóban született meg a gyerek, nekem, sárosan, meg mindenhog, ahogy hazaszaladtam fent a Szelcéről, nem tudom, tudod e hol van, onnan szaladtam haza esőben, mindenben, oszt akkor csak úgy behajintottam magam az ágyba, azután úgy lett Andor meg, sáros lábbal, meg ruhában, meg mindenben, de hál Istennek, milyen ember lett azért belőle. Úgy hogy akkor megint, amikor már Erzikém született, akkor is magam voltam, azt akkor elszaladtam este úgy tíz óra után Erzi Nénihez, tessék gyönni, mert szülök. Azt mondja: -No Bözsi, megnézzük, hogy hány percenként gyön a fájás. Hát bizony az gyött elég gyakran, aztán elkezdett így tapsolni: Jaj Bözsi, azt igen szaladjon haza, mert mindjárt meglesz a gyerek. Aztán hazaszaladtam, még gyorsan feltettem a vizet, mert ugye nem volt se az uram, se senkim, vizet feltenni a gyerekeknek, akkor szegény Erzi Néni szaladt utánam, azt mondja, még így tapsolt: - Jaj Bözsi, ne nyomjon még, az Isten áldja meg, még egy csöppet, amíg a kezem megmosom. De hát azt nem lehet visszatartani, a szülést, igaz e? Igen aranyos, kedves asszony volt. Akkor csak ő volt. Akkor ki ment a kórházba szülni? Volt bábatáskája, abban voltak a felszerelései. Még egy hétig járt a gyerekeket fürdetni. Ő pólyázta, meg egy szóval gondozta őket.

SZ.P.: Ezért fizetni kellett?

B.N.: Kapott ő valami fizetést is, de azért mindenki adott neki, különösen keresztelőkor, mikor jó keresztszülők voltak, ugye, a fürdővízbe, amikor a keresztelőre készítettük a gyereket, a fürdővízbe mindig a keresztszülők bőven tettek neki pénzt, a tekenő szélére tették neki, vagy bele a pólyába, amikor pólyázták, mert ő készítette elő a keresztelőre a gyereket; meg hát honoráltuk neki akkor. A bábaasszony, ő fürdetett, ő öltöztetett, mindent cakli-pakli. Ő ment a keresztszülőkkel, a szülők akkor még nem nagyon tudtak menni.

SZ.P.: Volt itt egy forrás, amit úgy hívtak, hogy Bába-kút? Annak mi köze volt a bábákhoz?

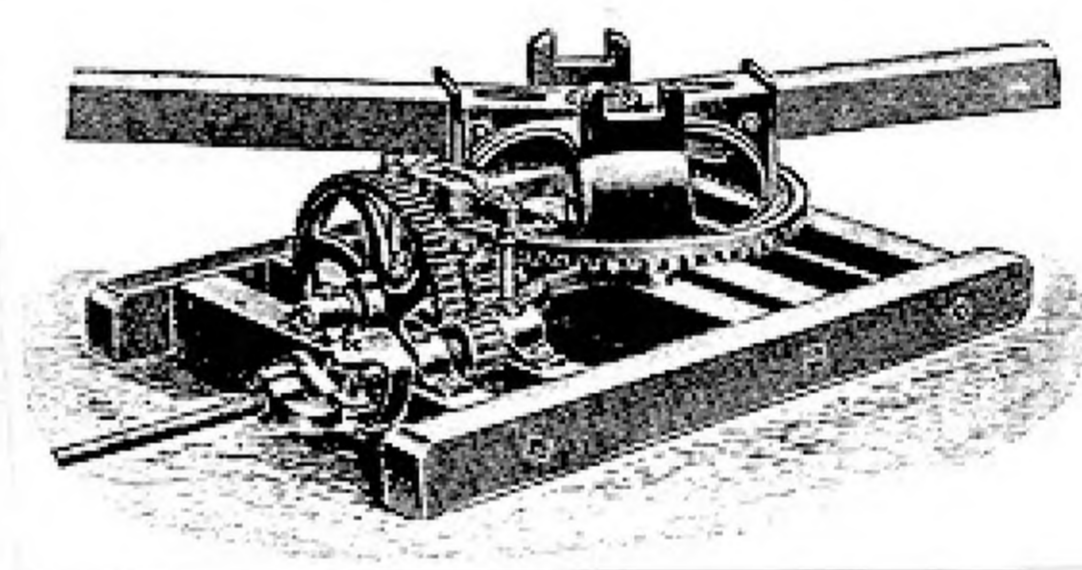
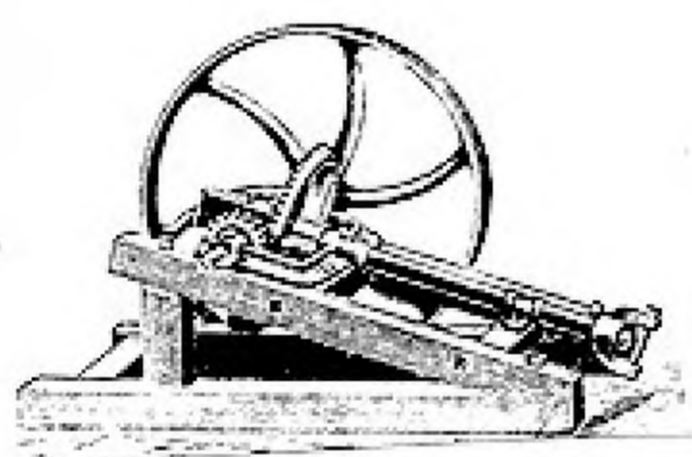
B.N.: Ezt én nem tudom, ezt János tudja megmondani.

SZ.P.: János, Te ezt tudod, hogy miért hívták bába kútnak?

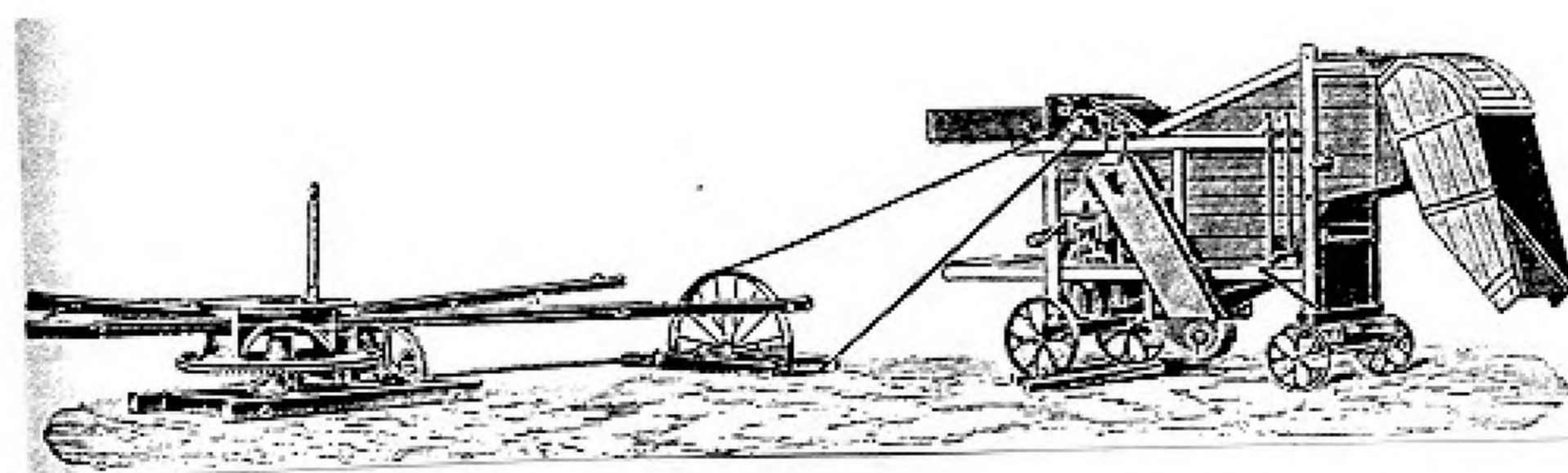
D.J.: Nem. A kapahámor mellett volt a Bába-kút, megvan az most is, csak be van temetve, mert betongyűrű van benne, a Silyéék kertjében, az volt a Bába-kút. De lakott ott valami bába, Maris, Bába Maris lakott ott, hogy bába volt e, vagy csak a neve volt Bába, mert ezt csak úgy hallottam már én. Mert majd később, no hadd kössek én ebbe bele, később volt egy cigány asszony bába is, volt a nagybátyám felesége, az is, de ezek csak olyan maszek bábák voltak. Hát engem is a Juci néni vett fel, állítólag. Nyíri Miska bácsinak a felesége. Azt a villám ütötte agyon ott az Almás kapunál. Akkoriban csak Színben volt állami szülésznő, aztán így maszekoskodtak ezek a bábák itten.

SZ.P.: A cigány bábaasszony csak cigányokhoz ment?

D.J.: Dehogy! Hát nem mentek Színbe a szülésznőhöz, ő hozzá szaladtak, amikor baj volt, ő nagyon értette a dolgát. A nagynéném is. De itt volt a Bába Julis, de hogy az bába volt-e, nem tudom. De ott lakott valahol.

JÁRGÁNYOK

A jósvafői tájház vendégekönyvéből (II.)

Az 1996-os Falunapok alkalmából (1996. augusztus 18-án) fektettük fel a II.számú vendégekönyvet. Valahányszor megérkezem Jósvafőre, első utam a lakóház konyhájába vezet, teleszívom a tudómet a konyha hamisíthatatlan illatával, leülök a Tarczaly Pistáék által adományozott karos lócára és elolvasom a vendégekönyv legújabb bejegyzéseit.

Szerénységem változatlanul tiltja, hogy a létrehozással, a múzeum megvalósításával kapcsolatos - zömében dicsérő - bejegyzésekből idézzek, inkább néhány mélyebben szántó gondolatot, a ház által kiváltott impressziót, a házhoz fűződő személyes kapcsolatot rögzítő bejegyzést érdemes kiemelni. Íme:

"5 éves kislányomnak annyira tetszett ez a ház, hogy szeretne ide költözni. Bodor Márk (Debrecenből) 1996.augusztus 18."

"Es hat uns sehr gefallen! Nur so kann die Tradition zu eine Mc.Donald's -Welt erhalten werden. Dr. A. Schent"

A múlttal igaz színben, tisztán találkozni mindig megtisztulást jelent. Köszönjük ezt az érzést. Magyar Gábor, Zsombor, Csenge, Papadimitru Athina 1996.IX.14."

"Olyan kellemes ez a hely, hogy fáj a szívünk itthagyni. Köszönet érte! Bihari Márta és Halmai Boglárka. 1996.nov. 1."

"Nagyon örültem a gyerekkori emlékeket újra látni. Egyik fényképen Édesapám, Nagymamám is látható, amely megható volt számomra. Ha újra eljövünk, a tájházat útba ejtjük. Lengyel Istvánné (Bak Ibolya), 1997.05.17-én."

**"Köszönjük a régi értékek megőrzését, ápolását, jó ilyet látni e rohanó világban. A gyerekek sok új, érdekes dolgot tanultak.
Miskolci 12.sz. Általános Iskola, 3.A, 1997. május**

"Meinen herzliche Glückwunsch zu diese Leistung!! Dorf ist (mit meiner Frau) wiederkommen. Hans Beck (Chef dean European Comission), 1997.jún. 6."

**"Voltak olyan dolgok, amit ismertünk és használtunk is, de sok új, érdekes régi tárgyakat csodáltunk meg.
Czinkos és Csernák Család 1997.júli. 3."**

**"Ardai Lászlóné, A férjem itt született az utó szobába; 1925.
1997.júli. 25."**

"A legjobb hétvége díjat" Jósvafő érdemelte ki! Török Máté."

**"Csak azt sajnálom, hogy nem hoztuk el a Nagyit, biztos sokat tudott volna mesélni. Ja, és még a napsütés is hiányzik!
U.i.: Szívesen laknék itt! Fóris Barbara.)"**

**"Dunántúlról útra keltünk
 Jósvafőre megérkeztünk.
 Faluházban jártunk-keltünk
 Boldogsággal telt meg lelkünk.
 Szép munkához ezer tavaszt!
 Kívánja e pécsi csapat.**

Dr Polgár Beáta"

**"Örülünk, hogy van olyan falu ezen a vidéken, amelynek lakói
 ennyire ragaszkodnak hagyományaikhoz. Tartsák meg a régi
 szokásokat, eszközöket, népdalokat! "Csak tiszta forrásból", hogy
 legyen jövőnk. 1997. júl. 27. Bartók Béla, Boldogh Beáta."**

**"Jósvafő az egyik legszebb hely a földön! Olvashatatlan
 aláírás...."**

**"A múltban jártam, elfelejtettem egy időre a jelent. Köszönet
 érte! Így tovább! Dr Sivirsky Tiborné 1997.aug. 21."**

"Mindíg jó ide visszajönni. Krisztya Enikő 1997.aug. 24."

**"Annyira szép itt Jósvafőn, hogy jövőre is eljövünk! 1997. aug.
 24. Danczi Rita "**

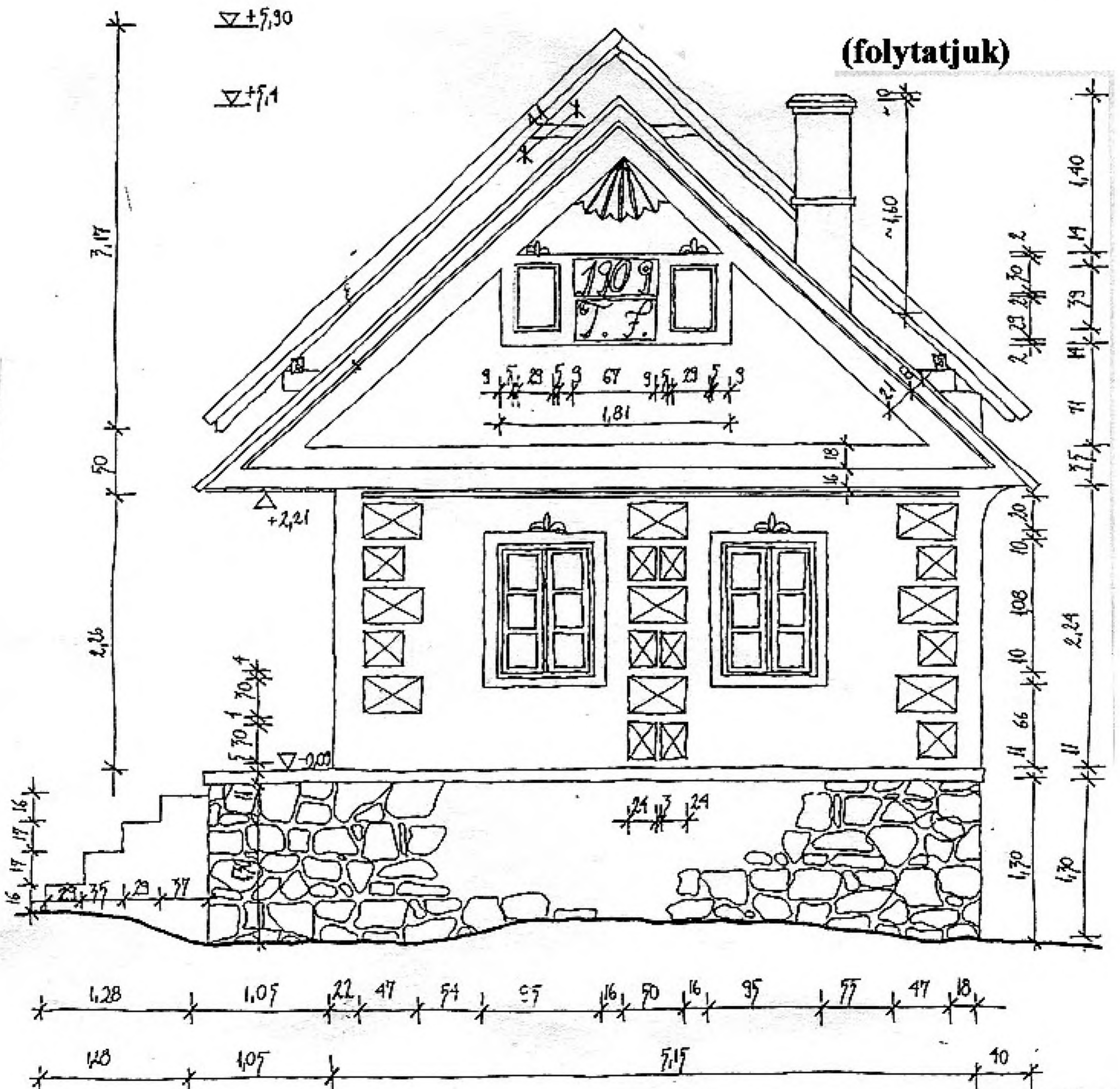

**"A magyarságot a magyar falu őrzi a következő évezredre is!
 olvashatatlan aláírás".**

"Nagyon örülünk, hogy bepillantást nyerhettünk Jósvafő történetébe. Sok erőt és áldást kívánunk a további gyűjtőmunkához! Köszönettel, Vladár István és Istvánné lelkipásztor (Alap)"

"Ilyen értékeket pénzben kifejezni lehetetlen. Minden magyar embernek meg kellene ismerni ezt, hogy megtudja, valójában hol él! Szikora Péter Pilisvörösvárról, Jósvafő hű látogatója."

T a r t a l o m

Jósvafői anyakönyvek

**"I. Oskola Mesterek a jósvafői gyülekezetben"
(Miskolczi József lelkipásztor)**

**"II. Prédikátorok a szent Eklésiában"
(Miskolczi József lelkipásztor)**

**Tisztségviselők esküjének szövegei az első jósvafői matrikulából
(idézet az I. Matricula 206 - 121. oldaláról)**

**Néhány jósvafői fegyelmi ügy a XVIII. század végéről
(idézet az I. Matricula 196-197. oldaláról)**

Jósvafő egy XVIII. század végi Magyarország leírásban

**Emlékek Jósvafő múltjáról (VIII.) - Nevezetes személyek
látogatásai, emlékek Fodor Géza ref. lelkészről és családjáról
(beszélgetés Dely Jánossal)**

**Emlékek Jósvafő múltjáról (IX.) - Bábák Jósvafőn
(beszélgetés Farkas Andrásné - Bözsi Nénivel)**

A jósvafői tájház vendégkönyvéből (II.)